Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa klasa VIII

l.p.	Dział	Wymagania na poszczególne oceny				
		Dopuszczający [1]	Dostateczny [1+2]	Dobry [1+2+3]	Bardzo dobry [1+2+3+4]	Celujący [1+2+3+4+5]
Rozdział I Postępowanie w sytuacjach zagrożeń						
1.	**Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie**	– rozróżnia sygnały alarmowe, – omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów,	– wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych, – wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze,	– wymienia sposoby przeciwdziałania panice, – informuje, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach,	– opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego,	– charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania,
2.	**Ewakuacja**	– wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jego znaczenie, – rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne,	– opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku, – zna szkolną instrukcję ewakuacji,	– uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych, – omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych,	– opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji, – rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji,	– zna zawartość plecaka ewakuacyjnego, – zna zawartość zestawu EDC (everyday carry), – zna zasady zachowania podczas odcięcia drogi ewakuacyjnej,
3.	**Zagrożenia i walka z nimi**	– wymienia przykłady zagrożeń, – wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom,	– omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom,	– wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce, – dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia,	– poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania,	– wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego, – charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR, WOPR, – wyjaśnia zadania tych podmiotów,
4.	**Zagrożenia pożarowe**	– rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej,	– wymienia główne przyczyny pożarów – opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru,	– opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego, – omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole,	– wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonącą na człowieku, – wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni,	– potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer),

						– omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru, – opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji,
5.	**Zagrożenia powodziowe**	– wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać,	– wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, – wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi, – wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa,	– planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej, – uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi, – wie co należy zrobić w czasie ewakuacji,	– opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych, – omawia pojęcie: stan ostrzegawczy, stan alarmowy, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy, – wie czego nie wolno robić podczas powodzi,	– opisuje znaczenie kodu kolorystycznego i sygnalizacji manualnej w kontakcie ofiar powodzi z zespołami ratowniczymi,
6.	**Ekstremalne warunki pogodowe**	– wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka,	– omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz,	– opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur,	– potrafi scharakteryzować zagrożenia i zasady postępowania podczas: • intensywnych opadów śniegu • ekstremalnie niskich temperatur • upałów • wichur • gwałtownych burz,	
7.	**Wypadki i katastrofy komunikacyjne. Uwolnienie niebezpiecznych substancji chemicznych**	– wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych,	– opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych, – opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom,	– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia, – wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce,	– opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR, – omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny), – wyjaśnia znaczenie terminów, kolizja, katastrofa, wypadek, – zna zasady postępowania po uwolnieniu substancji chemicznej,	– zna system segregacji rannych TRIAGE,

8.	**Zagrożenia terrorystyczne**	– definiuje pojęcie terroryzm, – rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzanie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych,	– opisuje zasady zachowania się na wypadek: • strzelaniny, • znalezienia się w sytuacji zakładniczej, – zna główne przyczyny terroryzmu,	– opisuje zasady zachowania się na wypadek: • ataku bombowego, • ataku gazowego, • otrzymania podejrzanej przesyłki, – wymienia najczęstsze akty terroru, – wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy, – wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy; proponuje właściwą na nie reakcję,	– omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru, – wymienia sposoby zapewnienia sobie bezpieczeństwa w sieci teleinformatycznej,	
Rozdział II Bezpieczeństwo państwa						
9.	**Bezpieczny obywatel, bezpieczny naród, bezpieczne państwo**	– definiuje bezpieczeństwo jako stan i jako proces, – wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli,	– wymienia rodzaje bezpieczeństwa,	– wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa,	– definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej, – wymienia co ma wpływ na bezpieczeństwo państwa,	
10.		– opisuje geopolityczne położenie Polski,	– wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie, – omawia wybrane aspekty położenia Polski dla bezpieczeństwa narodowego,	– opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski, – potrafi podać przykłady misji pokojowych w których brali udział Polacy,	– wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO), – wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski,	– omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski, – potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych do których należy Polska,
11.	**System obrony Polski** (Siły Zbrojne RP)	– zna i wymienia nazwy formacji mundurowych, – definiuje system obrony państwa,	– wymienia zadania Parlamentu, Prezydenta, Rady Ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa,	– wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych, – wymienia z czego składa się system obrony państwa,	– zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych RP, – zna zadania poszczególnych Sił Zbrojnych RP,	
12.	**Cyberbezpieczeństwo**	– wymienia zagrożenia cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym,	– omawia zasady bezpieczeństwa w sieci, – zna istotę cyberbezpieczeństwa,	– potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie	– omawia sposoby reagowania na cyberprzemoc, – zna stopnie alarmowe cyberprzestrzeni,	

				cyberbezpieczeństwa państwa,		
Rozdział III Podstawy pierwszej pomocy						
13.	**Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy**	– wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”, – określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym,	– wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”, – wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy, – wymienia rodzaje apteczek pierwszej pomocy,	– opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia, – zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego, – opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej,	– wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych, – omawia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; przedstawia jego rolę,	– omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych,
14.	**Postępowanie w miejscu zdarzenia**	– opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych, – zna numery alarmowe,	– poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową, – wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym, – wymienia środki ochrony osobistej,	– podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy, – opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych, – przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE	– wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób,	
15.	**Pomoc osobie nieprzytomnej**	– wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”, – ocenia stan świadomości poszkodowanego, – umiejętnie stosuje folię NRC,	– ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku, – udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa) – sprawdza, czy poszkodowany oddycha, – wymienia objawy utraty przytomności, – wymienia ogniwa łańcucha przeżycia,	– ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC, – układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej, – wymienia główne przyczyny omdlenia, – opisuje ogniwa łańcucha przeżycia, – potrafi przewrócić poszkodowanego na plecy (jeśli leży w innej pozycji),	– wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, – potrafi przeprowadzić wywiad SAMPLE, – zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną, – wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB, – udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia,	– wskazuje przyczyny uzasadniające pozostawienie osoby nieprzytomnej w pozycji zastanej, – wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie,

					– charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie,	
16.	**Resuscytacja krążeniowo--oddechowa**	– wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki, – wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności, – stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO,	– opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej i dziecka z dbałością o własne bezpieczeństwo, – wymienia objawy NZK, – zna przyczyny NZK, – wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,	– definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”, – przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej, – opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED); wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, – wyjaśnia, w jakich sytuacjach można przeprowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej,	– opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej, – potrafi wykorzystać AED w praktyce, – opisuje i wykonuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci, – praktycznie wykorzystuje automatyczny defibrylator AED w sytuacjach symulowanych,	– przedstawia aplikacje telefoniczne, służące usprawnieniu i przyspieszeniu dotarcia do najbliższej lokalizacji AED, – potrafi działać w zespole w rożnych sytuacja symulowanych,
17.	**Rany i krwotoki**	– przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć, – stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran, – bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne,	– wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający, opaska uciskowa, – opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny) – omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego, – omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego,	– wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je, – wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające, – wie kiedy może zastosować opaskę uciskową, – potrafi opisać i wykonać pierwszą pomoc przy krwotokach, – omawia zasady opatrywania ran przy urazach głowy, ranach brzucha i klatki piersiowej,	– wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna), – demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa, – potrafi wykonać opatrunek z ciałem obcym w ranie, – potrafi założyć opaskę uciskową, – wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia, – zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia,	– potrafi działać w zespole w rożnych sytuacja symulowanych,
18.	**Złamania i zwichnięcia**	– zakłada temblak, – podaje przykłady zapobiegania urazom	– omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa,	– wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie,	– zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów,	– zna zasadę Potta,

		w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie,	– wie jakie są typowe objawy złamań, – zna objawy zwichnięć i skręceń, – opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn, – przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa,	– opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa, – wie jakie są rodzaje złamań,	– potrafi udzielić pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, zwichnięć i skręceń,	
19.	**Oparzenia i odmrożenia**	– demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny, – zna sposoby zapobiegania wychłodzeniu i przegrzaniu, – wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie,	– opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego, – omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udaru słonecznego i termicznego, – wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach: – wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, – wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń, – wie jak postępować w przypadku zapalenia oleju w kuchni,	– omawia zasady i potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku: • oparzenia termicznego, • oparzenia środkami chemicznymi, • przegrzania, • wychłodzenia organizmu i odmrożenia, – zna stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować,	– proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, – wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu, – szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci, – proponuje działania zapobiegające wystąpieniu udarów słonecznego i termicznego,	
20.	**Zadławienie, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy**	– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego	– wie jakie są przyczyny: • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • hipo lub hiper glikemii	– omawia objawy w przypadkach: • zadławienia • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • hipo lub hiper glikemii	– omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: • zadławienia ▪ omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia ▪ wykonuje na manekinie rękoczyny ratunkowe	

					w przypadku zadławienia ▪ wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci • zawału serca • udaru mózgu • napadu padaczkowego • hipo lub hiper glikemii – stosuje schemat diagnostyczny **FAST** i prawidłowo interpretuje informacje zebrane przy jego pomocy,	
21.	**Tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie**	– omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: • tonięcia • porażenia prądem • zatrucia • wstrząsu anafilaktycznego • ciała obcego w oku • ukąszenia • użądlenia	– opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, – omawia zagrożenia związane z wodą, – rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach: • omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; • opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi – w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie – wie jakie są przyczyny: • tonięcia • porażenia prądem • zatrucia	– omawia objawy w przypadkach: • tonięcia • porażenia prądem • zatrucia • wstrząsu anafilaktycznego • ciała obcego w oku • ukąszenia • użądlenia – wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy osoby we wstrząsie: • wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu, • opisuje wynikające z niego zagrożenia, • stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego,	– omawia sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: • tonięcia • porażenia prądem • zatrucia • wstrząsu anafilaktycznego • ciała obcego w oku • ukąszenia • użądlenia	

			• wstrząsu anafilaktycznego • ciała obcego w oku • ukąszenia • użądlenia			
Rozdział IV Kształtowanie postaw obronnych						
22.	**Wstęp do szkolenia strzeleckiego**	– zna zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią (BLOS), – zna i przestrzega zasady bezpieczeństwa na strzelnicy,	– zna, wymienia wady i zalety postaw do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc), – opisuje indywidualne ochronniki wzroku i/lub słuchu,	– zna i opisuje budowę broni, – zna i opisuje budowę naboju, – zna zasady zgrywania przyrządów celowniczych, – wymienia inne przyrządy optoelektroniczne, – zna i wymienia rodzaje broni, – wyjaśnia wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania,	– wymienia konsekwencje przyjmowania nieprawidłowych postaw strzeleckich, – ładuje, odbezpiecza oraz zabezpiecza broń, – wykonuje poprawnie i celnie strzały do tarczy,	
23.	**Terenoznawstwo**	– zna podstawy orientowania się w terenie, – wymienia zalety opanowania podstaw terenoznawstwa,	– potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą kompasu i GPS, – potrafi orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych;	– wymienia rodzaje map oraz jakie zawierają informacje, – potrafi zorientować mapę za pomocą kompasu, – potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie,	– umie zaplanować trasę przemarszu w terenie,	
Temat dodatkowy Profilaktyka zdrowotna wybrane zagadnienia						
24.	**Profilaktyka zdrowotna – wybrane zagadnienia**	–	–	–	–	
25.	**Choroby cywilizacyjne**	– wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych,	– wymienia główne choroby cywilizacyjne z podziałem na choroby ciała i zdrowia psychicznego, – wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym,	– wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie, – proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu, – proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym, – potrafi zdefiniować depresje, anoreksję i bulimię	– zna przykłady uzależnień behawioralnych i potrafi omówić kilka z nich,	

			– potrafi zdiagnozować nadwagę i otyłość na podstawie testu BMI, – potrafi wymienić rodzaje otyłości,	– potrafi wymienić główne objawy depresji, anoreksji i bulimii,		

Uwagi dotyczące oceniania na każdym poziomie wymagań:

- aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować zasób wiedzy i umiejętności z poprzedniego poziomu,
- uczeń jest zobowiązany doskonalić umiejętność z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej,

Kryteria oceniania zostały opracowane w oparciu o podstawę programowa oraz program nauczania edukacji dla bezpieczeństwa Nowa Era autora Jarosława Słomy